Op Stapel 2026-20

16 november 2026

16-11-2026
Afdeling Beleid en Belangenbehartiging
Huis van het GO!
Willebroekkaai 36
1000 Brussel

In de rubriek Op Stapel geven de collega's van de afdeling Beleid en Belangenbehartiging kort toelichting bij ontwerpregelgeving die eerstdaags wordt behandeld in het Vlaams Parlement (decreten) of door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd (besluiten).

De toelichting geeft de stand van zaken weer bij het afsluiten van de onderhandelingen in Sectorcomité X. Definitief uitsluitsel kan uiteraard alleen de tekst geven die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Voor bijkomende inlichtingen kunt u terecht bij:

GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Beleid en Belangenbehartiging
Team Beleidsthema's en Onderhandelingen

Joachim Van Tilburg en Els Supply (wat de toelichting betreft)
joachim.van.tilburg@g-o.be **els.supply@g-o.be**

Geert Spiessens (wat het standpunt van het GO! betreft)
geert.spiessens@g-o.be

In deze aflevering:

Aanpassingen in het volwassenenonderwijs.

Aanpassingen in het volwassenenonderwijs

1. Onderwijskwalificaties ingevoerd in het volwassenenonderwijs

Het volwassenenonderwijs wordt vanaf 1 september 2027 verder afgestemd op de structuur van het gemoderniseerde secundair onderwijs. Vandaag kunnen cursisten via het tweedekansonderwijs een diploma secundair onderwijs behalen, maar de huidige opleidingen zijn nog gebaseerd op de onderwijsdoelen en diplomastructuur van vóór de modernisering van het secundair onderwijs. Daardoor ontstaan knelpunten op het vlak van gelijkwaardigheid van diploma's, doorstroommogelijkheden en uitwisselbaarheid met het secundair onderwijs en de examencommissie. Daarom worden er nu **onderwijskwalificaties niveau 3 en niveau 4 (OK3 en OK4) ingevoerd in het volwassenenonderwijs.**

2. Nieuwe structuur voor de algemene vorming

De bestaande studiegebieden in het tweedekansonderwijs worden hertekend zodat ze beter aansluiten bij de finaliteiten van het secundair onderwijs. Het huidige studiegebied algemene vorming wordt omgevormd tot het **studiegebied algemene vorming doorstroomfinaliteit**. De opleidingen binnen dat studiegebied worden afgestemd op de onderwijsdoelen en specifieke eindtermen van de overeenkomstige studierichtingen in de doorstroomfinaliteit van het secundair onderwijs. Via deze opleidingen kunnen cursisten een diploma secundair onderwijs met OK4 behalen.

Ook het studiegebied aanvullende algemene vorming krijgt een nieuwe invulling en wordt omgedoopt tot **algemene vorming dubbele en arbeidsmarktfinaliteit**. Er komen hierbij twee opleidingen:

- De **opleiding Basisvorming Arbeidsmarktfinaliteit leidt samen met een diplomagerichte beroepsopleiding tot een diploma secundair onderwijs met OK3.** Voor deze opleiding gelden dezelfde eindtermen als voor de tweede en derde graad in de arbeidsmarkt-finaliteit van het secundair onderwijs.
- De **opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs leidt in combinatie met een diplomagerichte beroepsopleiding tot een diploma secundair onderwijs met OK4**. Voor deze opleiding gelden dezelfde eindtermen als voor de basisvorming in de arbeidsmarkt-finaliteit en daaropvolgend dezelfde eindtermen en specifieke eindtermen als voor het zevende leerjaar gericht op het hoger onderwijs van het secundair onderwijs. De cursist zal bij het volgen van deze opleiding twee specifieke eindtermen (modules) verworven moeten hebben om het diploma te behalen. Het pakket bestaat uit een vaste specifieke eindterm (module) over algemene doorstroomcompetenties en vijf keuzemogelijkheden die worden opgenomen in het opleidingsprofiel.

Opmerking: de eindtermen die behoren tot de sleutelcompetenties ‘op vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn en gezondheid’ en ‘op vlak van lichamelijke, geestelijke en emotionele gezondheid’ worden niet opgenomen in de eindtermen van de algemene vorming van het volwassenenonderwijs.

3. Diplomagerichte beroepsopleidingen krijgen nieuwe voorwaarden

De voorwaarden waaraan een beroepsopleiding moet voldoen om in aanmerking te komen voor een diploma secundair onderwijs worden ook aangepast**. Voortaan kan ook een vooraf vastgelegde combinatie van maximaal drie beroepsopleidingen binnen hetzelfde studiegebied diplomagericht worden gemaakt.**

De beroepsopleidingen of een vastgelegde combinatie van maximaal drie beroepsopleidingen uit hetzelfde studiegebied, die in combinatie met de opleiding Basisvorming Arbeidsmarktfinaliteit of de opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs tot een diploma van het secundair onderwijs onderwijskwalificatie niveau 3 en/of 4 leiden, moeten voldoen aan een aantal criteria:

- Ze moeten een **minimumduur** hebben naast de opleiding uit het studiegebied algemene vorming dubbele en arbeidsmarktfinaliteit. De **opleidingsduur van minstens 480 lestijden** blijft behouden.
- Ze moeten **gebaseerd zijn op een erkende beroepskwalificatie van niveau 3 of niveau 4.** Een opleiding gebaseerd op een erkende beroepskwalificatie van niveau 2 of niveau 5 kan niet leiden tot een diploma secundair onderwijs onderwijskwalificatie van niveau 3 en/of 4. Dit criterium wordt specifiek ingeschreven voor het volwassenenonderwijs.
- Ze moeten **de procedure tot erkenning van een onderwijskwalificatie niveau 1 tot en met 4 met een gunstig resultaat doorlopen**. Tijdens deze procedure worden ook de voormalige criteria getoetst: de opleiding beoogt een brede maatschappelijke participatie, geeft toegang tot het hoger onderwijs en in voldoende mate ook tot de arbeidsmarkt.

  Hiermee vervallen de huidige decretale criteria rond maatschappelijke participatie, arbeidsmarktrelevantie en toegang tot hoger onderwijs. Die beoordeling zal voortaan gebeuren binnen de erkenningsprocedure voor onderwijskwalificaties. De Vlaamse Regering wil zo de procedures beter op elkaar afstemmen en de ontwikkeling van nieuwe opleidingen vereenvoudigen. Concreet betekent dit dat voorstellen van onderwijskwalificaties van niveau 3 en niveau 4 in het volwassenenonderwijs niet voor advies worden voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR).

4. Beroepsopleidingen moeten sneller worden geactualiseerd

Alle beroepsopleidingen in het volwassenenonderwijs zullen voortaan gebaseerd moeten zijn op de meest recente versie van de onderliggende beroepskwalificatie. **Wanneer een beroepskwalificatie inhoudelijk wordt gewijzigd, krijgen de pedagogische begeleidingsdiensten één jaar tijd om een aangepast opleidingsprofiel voor te stellen.** Daarmee wil de Vlaamse Regering vermijden dat opleidingen blijven werken met verouderde beroepsinhouden die niet langer aansluiten bij de actuele beroepspraktijk.

5. Nieuwe diplomatrajecten en studiebewijzen

Het huidige diploma secundair onderwijs in het volwassenenonderwijs wordt vervangen door twee nieuwe studiebewijzen: **een diploma secundair onderwijs met OK4** (dat toegang geeft tot

- het hoger onderwijs) en een **diploma secundair onderwijs met OK3** (dat toegang geeft tot de arbeidsmarkt en doorstroming naar graduaatsopleidingen).
  Daarnaast worden de diplomatrajecten afgestemd op de mogelijkheden binnen het gemoderniseerde secundair onderwijs en de examencommissie. Hierdoor kunnen verschillende combinaties van algemene vorming, beroepskwalificaties en studiebewijzen uit de examencommissie leiden tot een diploma met onderwijskwalificatie niveau 3 of 4. Dit betekent concreet dat **volgende mogelijkheden leiden tot:**

    - **een diploma secundair onderwijs OK4**
        - een beperkt aantal opleidingen in overeenstemming met de doorstroomfinaliteit van het secundair onderwijs;
        - een combinatie van het certificaat van de opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs van het secundair volwassenenonderwijs en één of meer bewijzen van beroepskwalificaties die overeenkomen met één of een vastgelegde combinatie van diplomagerichte beroepsopleiding(en) van het secundair volwassenenonderwijs;
        - een combinatie van het certificaat van de opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs van het secundair volwassenenonderwijs en een of meer deelattesten als bewijs van slagen voor het specifiek gedeelte, eigen aan de gekozen onderverdeling, van een examenprogramma tot het behalen van een diploma secundair onderwijs in het tso of bso, uitgereikt door de examencommissie voor zover de onderverdeling overeenkomt met één of een vastgelegde combinatie van diplomagerichte beroepsopleiding(en) van het secundair volwassenenonderwijs;
        - een combinatie van één of meer bewijzen van beroepskwalificaties die overeenkomen met één of een vastgelegde combinatie van diplomagerichte beroepsopleiding(en) van het secundair volwassenenonderwijs en een bewijs van slagen voor het algemene gedeelte, eigen aan de gekozen onderverdeling, van een examenprogramma tot het behalen van een diploma secundair onderwijs in het aso of tso, uitgereikt door de examencommissie;
        - indien de cursist reeds in het bezit is van een diploma secundair onderwijs of een diploma secundair onderwijs onderwijskwalificatie niveau 4, heeft de cursist na het behalen van één of meer bewijzen van beroepskwalificaties die overeenkomen met één of een vastgelegde combinatie van diplomagerichte beroepsopleiding(en) van het secundair volwassenenonderwijs aso, kso of tso de mogelijkheid om een diploma secundair onderwijs in een andere beroepsspecialiteit te behalen.

    - **een diploma secundair onderwijs OK3**
        - een combinatie van het certificaat van de opleiding Basisvorming Arbeidsmarktfinaliteit van het secundair volwassenenonderwijs en één of meer bewijzen van beroepskwalificaties die overeenkomen met één of een vastgelegde combinatie van diplomagerichte beroepsopleiding(en) van het secundair volwassenenonderwijs;
        - een combinatie van het certificaat van de opleiding Basisvorming Arbeidsmarktfinaliteit van het secundair volwassenenonderwijs en een of meer deelattesten als bewijs van slagen voor het specifiek gedeelte, eigen aan de gekozen onderverdeling, van een examenprogramma tot het behalen van een diploma secundair onderwijs in het tso of bso, uitgereikt door de

examencommissie als de onderverdeling overeenkomt met één of een vastgelegde combinatie van diplomagerichte beroepsopleiding(en) van het secundair volwassenenonderwijs;
- een combinatie van één of meer bewijzen van beroepskwalificaties die overeenkomen met één of een vastgelegde combinatie van diplomagerichte beroepsopleiding(en) van het secundair volwassenenonderwijs en een bewijs van slagen voor het algemene gedeelte, eigen aan de gekozen onderverdeling, van een examenprogramma tot het behalen van een diploma secundair onderwijs in het bso of een bewijs van slagen voor de basisvorming van de derde graad van de arbeidsmarktfinaliteit, uitgereikt door de examencommissie;
- een combinatie van één of meer bewijzen van beroepskwalificaties die overeenkomen met één of een vastgelegde combinatie van diplomagerichte beroepsopleiding(en) van het secundair volwassenenonderwijs en een bewijs van slagen voor de basisvorming van de derde graad van de arbeidsmarktfinaliteit, uitgereikt door een school voor het voltijds secundair onderwijs;
- indien de cursist reeds in het bezit is van een diploma secundair onderwijs of een diploma secundair onderwijs onderwijskwalificatie niveau 3, heeft de cursist na het behalen van één of meer bewijzen van beroepskwalificaties die overeenkomen met één of een vastgelegde combinatie van diplomagerichte beroepsopleiding(en) van het secundair volwassenenonderwijs bso de mogelijkheid om een diploma secundair onderwijs in een andere beroepsspecialiteit te behalen.

6. Toelatingsvoorwaarden voor voorbereiding op hoger onderwijs

Voor de modules van de opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs die de eindtermen en specifieke eindtermen van het zevende leerjaar gericht op het hoger onderwijs in het voltijds secundair onderwijs bevatten, worden specifieke toelatingsvoorwaarden ingevoerd. Cursisten moeten bij aanvang van de modules beschikken over of een certificaat Basisvorming Arbeidsmarktfinaliteit van secundair volwassenenonderwijs, of een bewijs van slagen voor de basisvorming van de derde graad doorstroomfinaliteit, dubbele finaliteit of arbeidsmarktfinaliteit, of het diploma secundair onderwijs OK3, of het studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs. De evaluatiecommissie kan gemotiveerd afwijken voor cursisten die nog één of twee deelcertificaten van de opleiding Basisvorming Arbeidsmarktfinaliteit ontbreken.

7. Opleiding Bedrijfsbeheer verdwijnt

De opleiding Bedrijfsbeheer wordt opgeheven. Die opleiding was oorspronkelijk gekoppeld aan de voormalige verplichting om basiskennis bedrijfsbeheer aan te tonen voor het uitoefenen van een zelfstandige activiteit. Omdat die verplichting nu is verdwenen is in Vlaanderen, Brussel en Wallonië, acht de Vlaamse Regering het niet langer nodig om deze opleiding te behouden. De **opleiding Ondernemerschap in het volwassenenonderwijs blijft wel behouden**.

- Cursisten die vóór 1 september 2027 met de opleiding Bedrijfsbeheer gestart zijn, kunnen nog tot 31 augustus 2028 een getuigschrift behalen.

8. Overgangsmaatregelen

Voor bestaande cursisten wordt een overgangsregeling uitgewerkt. Wie vóór 1 september 2027 gestart is in de huidige algemene vorming of in Aanvullende Algemene Vorming in combinatie met een diplomagerichte opleiding, kan nog tot uiterlijk 31 augustus 2029 een diploma secundair onderwijs behalen zonder vermelding van een onderwijskwalificatie. Ook bepaalde bestaande opleidingen kunnen nog gedurende een overgangsperiode georganiseerd worden.

Daarnaast mogen centra voor volwassenenonderwijs nog tot en met het schooljaar 2029-2030 beroepsopleidingen organiseren die nog niet gebaseerd zijn op de geactualiseerde versie van een erkende beroepskwalificatie.

De nieuwe regeling treedt in werking op 1 september 2027.

9. Samengevat

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de wijzigingen wat betreft de algemeen vormende opleidingen van het volwassenenonderwijs:

	AS IS		**TO BE**		
Studiegebied	Studiegebied algemene vorming	Studiegebied aanvullende algemene vorming	Studiegebied algemene vorming doorstroomfinaliteit	Studiegebied algemene vorming dubbele en arbeidsmarktfinaliteit	
Opleiding	Verschillende opleidingen	Opleiding Aanvullende Algemene Vorming	Verschillende doorstroomopleidingen	Opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs na OK3	Opleiding Basisvorming Arbeidsmarkt-finaliteit
Basisvorming	Eindtermen gelijknamige ASO-opleidingen	Eindtermen 2e en 3e graad BSO of TSO	Eindtermen gelijknamige studierichtingen doorstroom-finaliteit	Eindtermen zevende jaar gericht op hoger onderwijs na OK3	Eindtermen 2e en 3e graad arbeidsmarkt-finaliteit
Specifieke vorming	Specifieke eindtermen gelijknamige ASO-opleidingen	/	Specifieke eindtermen gelijknamige studierichtingen doorstroom-finaliteit	Specifieke eindtermen zevende jaar gericht op hoger onderwijs na OK3	/

Beroeps-opleiding	/	Diplomagerichte (beroeps)opleiding op basis van 4 criteria decreet vwo	/	Diplomagerichte beroepsopleiding of een vastgelegde combinatie van maximaal drie beroepsopleidingen uit hetzelfde studiegebied op basis van 3 criteria decreet vwo	Diplomagerichte beroepsopleiding of een vastgelegde combinatie van maximaal drie beroepsopleidingen uit hetzelfde studiegebied op basis van 3 criteria decreet vwo
Studie-bekrachtiging	Diploma SO	Diploma SO	Diploma SO OK4 *Gericht op doorstroom naar academische en professionele bachelor*	Diploma SO OK4 *Gericht op doorstroom naar professionele bachelor en arbeidsmarkt*	Diploma SO OK3 *Gericht op arbeidsmarkt en graduaats-opleidingen*

Protocol van *het Gemeenschapsonderwijs* bij het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs en het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur, wat betreft de invoering van onderwijskwalificaties in het volwassenenonderwijs en de opheffing van de opleiding Bedrijfsbeheer

Het Gemeenschapsonderwijs geeft een **protocol van akkoord** bij het *voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs en het decreet van 30 april 2009 betreffende de kwalificatiestructuur, wat betreft de invoering van onderwijskwalificaties in het volwassenenonderwijs en de opheffing van de opleiding Bedrijfsbeheer*.

Het Gemeenschapsonderwijs wenst haar uitdrukkelijke appreciatie te uiten over de aanpassingen die de overheid op basis van de onderhandelingen heeft doorgevoerd. Aan een aantal cruciale opmerkingen die we tijdens die onderhandelingen hebben ingebracht, is tegemoet gekomen:

° in de benaming van de opleiding Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs werd de verwarrende en eveneens foutieve toevoeging "na OK3" overal geschrapt.

° de timing, zowel wat betreft de afbouw van opleidingen die nog niet gebaseerd zijn op een actueel BK, als de timing voor de afbouw van de opleidingen AAV en AV, werd herzien. Dit is belangrijk voor een kwaliteitsvolle en haalbare overgangsperiode voor onze centra en de betrokken cursisten.

° ook aan de vraag naar het kunnen combineren van meerdere beroepskwalificaties om in het kader van de criteria voor diplomagerichtheid aan 480 lestijden te komen, werd tegemoet gekomen.

° artikel 11 bevat voortaan de mogelijkheid van het "meenemen" van twee modules bij de overgang van OK3 naar OK4 indien de cursist nog niet alle modules van de basisvorming arbeidsmarktfinaliteit behaald heeft. Deze mogelijkheid was belangrijk om een fundamentele kracht van het volwassenenonderwijs, nl. de modulaire werking, te behouden.

Desalniettemin betreuren we wel dat de overheid niet ingaat op onze andere voorstellen tot aanpassing:

° artikel 6, 7°: de schrapping van de mogelijkheid om alternatieve referentiekaders te gebruiken bij het ontbreken van erkende beroepskwalificaties. We blijven dit betreuren aangezien het de deur sluit voor opportuniteiten binnen het aanbod volwassenenonderwijs waarvoor er binnen de kwalificatiestructuur geen passend antwoord kan gevonden worden

° artikel 13 §4ter: de verenging van de diplomagerichtheid van opleidingen tot "beroepsopleidingen" maakt dat een waardevol aanbod van algemene opleidingen (o.a. ICT en administratie) in de toekomst niet meer kan ingezet worden voor diplomagerichte trajecten. In het geval van de opleiding ICT en administratie (die nochtans een cruciale tweedekansleerweg is) zal dit een aantal centra zwaar treffen. Dat deze maatregel impact heeft op het personeel dat daarin aangesteld is, mogen we niet onderschatten en willen we evenzeer benadrukken.

° hoewel de reeds vermelde meeneembaarheid van twee modules tussen OK3 en OK4 wel degelijk een verbetering is t.a.v. de initiële tekst, blijft de "muur" (instapvoorwaarde) tussen de Basisvorming arbeidsmarktfinaliteit en de Voorbereidende Vorming Hoger Onderwijs problematisch. Het beperkt de flexibiliteit van de trajecten en zal in de praktijk voor de cursisten tot een verlenging in de tijd van hun trajecten leiden. Volgorde relaties worden voor het Gemeenschapsonderwijs immers het best bekeken op module-niveau binnen het geheel van het studiegebied Algemene vorming dubbele en arbeidsmarktfinaliteit.

° tot slot betreuren we het schrappen van het Vlor-advies bij opleidingen.

Tot slot wenst het Gemeenschapsonderwijs een **bijkomende verduidelijking** te vragen met betrekking tot de **interpretatie van artikel 187ter §2**: "*Cursisten die voor 1 september 2027 een opleiding binnen het studiegebied algemene vorming, of de opleiding Aanvullende Algemene Vorming in combinatie met een opleiding die door de Vlaamse Regering tot 1 september 2027 diplomagericht is bepaald, aangevat hebben, kunnen tot uiterlijk 31 augustus 2029 aanspraak maken op een diploma secundair onderwijs zonder vermelding van een onderwijskwalificatie.*"

Interpreteren we het correct dat alle opleidingen die vandaag (voor 1-9-27) als diplomagericht gekenmerkt zijn, kunnen blijven leiden tot een diploma SO (zonder vermelding van OK) in combinatie met AAV tot 31-8-2029? Ook al start men met deze diplomagerichte opleiding pas na 1-9-27? Of moet men daadwerkelijk de opleiding voor 1-9-27 hebben aangevangen? We willen benadrukken dat we pleiten voor de eerste interpretatie, nl. dat cursisten zowel voor de diplomagerichte opleiding als voor de AAV en AV nog kunnen inschrijven tot en met 31-8-2029.